

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

АНАЛІЗ ТА ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто сутність поняття витрат торговельного підприємства. Визначено завдання оптимізації витрат та запропоновано основні підходи до вдосконалення системи управління витратами. Систематизовано напрями оптимізації та економії витрат торговельного підприємства.

Аннотация. Рассмотрена сущность понятия расходов торгового предприятия. Определены задачи оптимизации расходов и предложены основные подходы к совершенствованию системы управления затратами. Систематизированы направления оптимизации и экономии затрат торгового предприятия.

Annotation. The essence of the concept of commercial enterprise's cost has been studied. Cost optimization problem have been defined and basic approaches to improving cost management system have been proposed. The directions of commercial enterprises' cost optimization and saving have been systematized.

Ключові слова: торговельні підприємства, витрати, структура системи витрат, витрати обігу, оптимізація витрат, зовнішні та внутрішні фактори.

Торгівля є однією з найбільш розвинених галузей економічної діяльності. Кількість торговельних підприємств як оптових, так і роздрібних щороку збільшується. А тому основним завданням ефективної діяльності торговельних підприємств залишається оптимізація витрат. Зниження рівня витрат є джерелом зростання прибутку, який дає можливість розвивати матеріально-технічну базу підприємств торгівлі та поліпшувати рівень обслуговування споживачів. Саме від вміння передбачати господарську і комерційну ситуацію, виявляти фактори, що впливають на відхилення реальних показників від плану, завчасно приймати заходи щодо регулювання цих відхилень та оптимізації співвідношення витрат залежить міра досягнення підприємством його мети на ринку.

У сучасних умовах господарювання, враховуючи обмеженість різних видів ресурсів, виникає проблема вивчення витрат та їх оптимізації, саме тому тема витрат торгівлі та їх оптимізації є досить актуальною на сьогодні. Система управління витратами дає можливість регулювати собівартість продукції даного підприємства. Інструментом управління при цьому виступає аналіз витрат як одна з головних функцій економічного механізму.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вагомий внесок у вивчення питань витрат, їх планування, аналізу та оптимізації та різних аспектів ефективності використання ресурсів зробили такі відомі економісти, як: Баканов М. І., Капелюш С. М., Шеремет А. Д., Шелегеда Б. Г. та ін. За сучасних умов економічний світогляд змінюється і поступово зумовлює переосмислення підходів до розуміння сутності витрат, їх планування, аналізу, прогнозування та оптимізації. Це висвітлено в роботах Стоянової О. С., Балабанова І. Т., Мазаракі А. А., Ушакової Н. М., Бланка І. О. та інших іноземних та вітчизняних вчених.

Мета статті полягає у визначенні основних шляхів оптимізації витрат торговельного підприємства та виявленні резервів зниження витрат торговельних підприємств.

Будь-яка діяльність супроводжується витратами. Витрати утворюються у процесі формування та використання ресурсів для досягнення місії підприємства. Отже, витрати торговельного підприємства становлять сукупність витрат живої та уречевленої праці на здійснення процесу реалізації товарів, що виражені в грошовій формі, тобто є за своєю суттю собівартістю послуг торговельного підприємства щодо доведення товарів від виробника до споживача та зміною форм вартості (перетворення товарів на гроші) [1].

Підприємства торгівлі, на відміну від промислових, не можуть вживати заходів щодо мінімізації витрат, не враховуючи при цьому можливе зниження стандарту обслуговування споживачів. І як наслідок, можливе падіння обсягів товарообігу та величини прибутку. Вважається, що показником, який характеризує найдешевший із можливих варіантів використання наявних ресурсів у разі досягнення максимального обсягу товарообігу за умови досягнення високої якості обслуговування покупців, є оптимальний рівень витрат.

Він поєднує в собі як технологічну, так і економічну ефективності використання факторів торгівлі [2]. У складі витрат торговельного підприємства переважне місце займають витрати обігу. Цей показник певною мірою відображає всі напрями діяльності підприємств із вдосконалення торговельних процесів, зниження рівня витрат із реалізації товарів та ін. [3]. У процесі господарської діяльності на суму та рівень витрат торгівлі впливають як залежні (внутрішні), так і незалежні (зовнішні) фактори середовища підприємства. До факторів внутрішнього середовища функціонування торговельного підприємства належать: обсяг товарообігу підприємства; склад товарообігу; умови товаропостачання торговельного підприємства; стан і ефективність використання основних фондів; стан і ефективність використання трудових ресурсів; структура капіталу підприємства; швидкість обігу товарів. До факторів зовнішнього середовища належать: стан ринків факторів виробництва; кон'юнктура споживчого ринку; механізм державного регулювання торговельно-господарської діяльності, стан економіки країни загалом [4].

Для збільшення обсягів обігу та прибутку, розроблено пропозиції щодо оптимізації та економії витрат обігу торговельного підприємства.

На рисунку наведена характеристика найважливіших напрямів оптимізації та економії витрат [4].

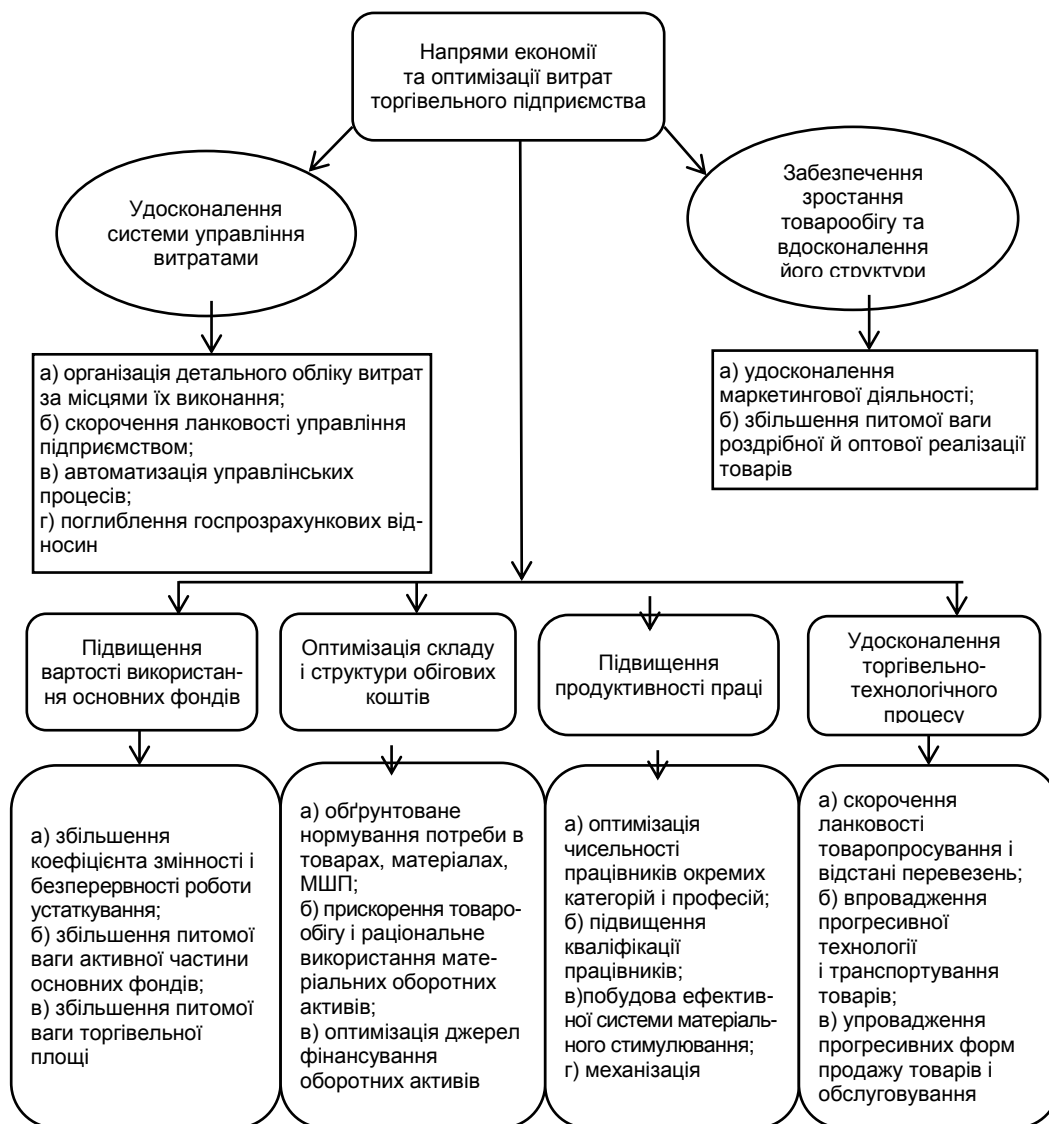

Рис. Характеристика напрямів оптимізації та економії витрат

Різні фактори в різних умовах по-різному впливають на витрати торгівельного підприємства, оскільки цей вплив залежить від специфіки підприємства, його умов роботи і можливостей зменшення витрат сфери торгівлі.

Отже, діяльність будь-якого торгівельного підприємства з моменту його створення пов'язана з різними видами витрат, тому саме витрати посідають чи не найголовніше місце у формуванні прибутку підприємства. Тому з метою скорочення витрат, потрібно постійно відстежувати такі пункти: необхідність придбання нового обладнання; наявність зайвого приміщення яке можна здати в оренду; відстеження витрат електроенергії та інших енергоносіїв так, щоб не платити за електрику та опалювання, коли в приміщеннях немає людей. Можна виділити основні шляхи оптимізації витрат торгівельного підприємства:

- 1) удосконалення системи управління витратами;
- 2) забезпечення зростання товарообігу і вдосконалення його структури;
- 3) підвищення ефективності використання основних фондів;
- 4) підвищення продуктивності праці;
- 5) удосконалення торгівельно-технологічного процесу.

Таким чином, науковим результатом даного дослідження є систематизація напрямів оптимізації та економії витрат торгівельного підприємства. Перспективою подальших наукових досліджень за даним напрямом є вдосконалення методичного забезпечення аналізу витрат торгівельного підприємства.

Наук. керівн. Мішин О. Ю.

Література: 1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затверджене наказом МФУ від 31.12.99 № 318, зареєстроване у МЮУ 19.01.2000 р. № 27/4248. 2. Ковальчук І. В. Економіка підприємства : навч. посібн. / І. В. Ковальчук. – К. : Вид. "Знання", 2008. – 679 с. 3. Бланк І. О. Торговий менеджмент / І. О. Бланк. – 2-ге вид., [перероб. та доп.]. – К. : Вид. "Ника-Центр", 2004. – 546 с. 4. Мазаракі А. А. Економіка торговельного підприємства : підручник / А. А. Мазаракі, Л. О. Лігоненко, Н. М. Ушакова. – К. : Вид. "Хрещатик", 2000. – 800 с. 5. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства : навч. посібн. / Ю. С. Цал-Цалко. – К. : ЦУЛ, 2002. – 364 с.

